

**A HTMT HÍREI****Demény Lajos 100 – Emlékkonferencia**

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület, a BBTE Magyar Történeti Intézete és az EME Jakó Zsigmond Kutatóintézete emlékkonferenciát szervez Demény Lajos (1926–2010) történész, az MTA külső tagja születésének 100. évfordulójára Kolozsváron 2026. október 2-án. Részletes program és meghívó az alábbi hivatkozáson érhető el... Forrás EME.ro: [teljes cikk >](#)

**Szász Anikó előadása a Mohács hatása a magyarországi városfejlődésre című konferencián**

Budapest Főváros Levéltára szervezésében 2026. szeptember 8-án került megrendezésre a Mohács hatása a magyarországi városfejlődésre című konferencia, melynek központi témája a magyarországi városfejlődés tendenciáinak vizsgálata, majd a mohácsi vereséget követően bekövetkezett változások elemzése volt. A konferencia 5. szekciójában az Erdélyi Múzeum Egyesület Intézetének munkatársa, Szász Anikó Mezővárosi fejlődés Erdély hét vármegyéjében a mohácsi csata utáni évtizedekben címmel tartott előadást, melyben a vármegyei mezővárosok fejlődésének társadalmi és gazdasági okait elemezte... Forrás EME.ro: [teljes cikk >](#)

**IX. Hargita Megyei Gyógyszerész Napok**

2026. október 2-3. között kerül sor a IX. Hargita Megyei Gyógyszerész Napok c. konferenciára Székelyudvarhelyen a KAB Gyógyszerésztudományi szakbizottságának társszervezésében. Az esemény helyszíne a székelyudvarhelyi Szent István terem... Forrás KAB.ro: [teljes cikk >](#)

**ROMÁNIA/ERDÉLY****Megszűnik a külön középiskolai felvételi vizsga Romániában**

Megszűnik a külön középiskolai felvételi vizsga Romániában, így a nyolcadik osztályosoknak nem kell az országos képességfelmérő után újabb vizsgával számolniuk... Forrás: Marosvasarhelyiradio.ro: [teljes cikk >](#)

**TERMOSZ konferencia Marosvásárhelyen**

A természettudományokat oktató pedagógusok szakmai fejlődését, a gyakorlati módszerek megosztását és a tanári közösségek együttműködését helyezi középpontba az október 24-én Marosvásárhelyen első alkalommal megszervezett TERMOSZ – Természettudományok Oktatásmódszertani Szemléje. [...] A konferencia bemutatására szeptember 15-én tartottak sajtótájékoztatót a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Karán. Domokos József, a kar dékánja, az MTA külső köztestületének tagja elmondta, hogy az egyetem számára természetes kapcsolódási pontot jelent a természettudományos oktatás támogatása. [...] A TERMOSZ ötletgazdája és főszervezője, Joó Borbála maga is pedagógus: biológiát tanít. Mint elmondta, a konferencia gondolata elsősorban saját és kollégái hiányérzetéből született. A szervezők hosszú távon gondolkodnak... Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

**Elstartolt az egyetemi év a BBTE**

A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen a 2026–2027-es egyetemi évben több mint 16 ezer elsőéves kezdi meg tanulmányait, a magyar tagozat közössége pedig közel 2200 új elsőéves hallgatóval bővül alap- és mesteri képzésen. [...] Markó Bálint, a magyar tagozatért felelős rektorhelyettes, az MTA külső köztestületének tagja beszédében azt emelte ki, hogy a PISA-eredmények árnyékában az egyetemnek egyszerre kell építően reagálnia a hiányosságokra és megőriznie a gondolati szabadságot az új, jövőbe mutató képzések elindításához. Az egyetem idei nagy újdonsága a Podátria alapképzés, valamint az orvostudományi doktori képzés. [...] A kolozsvári diáklelet kihívásairól, szépségeiről a KMDSZ elnökével, László Petrával beszélgetett Birtalan Albert, a Kolozsvári Rádió munkatársa... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

**Podcast: Brassói Lapok: 177 év mögötte – és vajon mennyi még előtte?**

A főleg Brassó megyében, a Barcasági szórványban is terjesztett újságot jelenleg 2000 példányban nyomtatják, amiből 800-at előfizetőknek juttatnak el. A terjesztő viszont tavaly augusztus óta nem fizette ki a lapok ellenértékét, és – az értelmetlennek tűnő pereskedésen kívül – gyakorlatilag nincs mód a tartozás behajtására. [...] „Ebből nem lehet az újságírók kifizetni” – fogalmazott Ambrus Attila főszerkesztő a Kolozsvári Rádió műsorában. [...] Mondhatni, az utolsó pillanatban jelentkeztek azok a magyar vállalkozók, akik átvesszik a Brassói Lapok kiadását, megmentve a hetilapot a megszűnéstől... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

## **Podcast: Az irodalom és a lélek útvesztőiben a Korunk folyóirattal**

A Nyugati magyar irodalom címmel megjelent augusztusi lapszámot Balázs Imre József, a lapszám szerkesztője és Vallasek Júlia mutatták be (Mindketten az MTA külső köztestületének tagjai). Az est első részében a nyugati magyar irodalom sokszínű világába pillanhattunk be Fall Dórának köszönhetően, aki jeles szerzők verseit olvasta fel. [...] Az eseményt követően beszélgettünk el Balázs Imre Józseffel és Györffy Gáborral a Kolozsvári Rádió műsorában... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

## **Podcast: Merülés kultúrába és tudományba – szombaton ismét DeepDive**

Ötödik alkalommal szervezik meg szeptember 26-án a DeepDive innovatív kulturális-tudományos minifesztivált. Az eseményt a korábbi években a Studium Hubban tartották, az idei kiadás azonban a marosvásárhelyi Sapientia épületében lesz. Változatos előadásokkal, műhelymunkákkal, állandó filmvetítéssel, tematikus ebéddel, valamint sörkóstolóval is várják a résztvevőket. Az idei DeepDive részleteiről kérdeztük Boga Balázs főszervezőt a Marosvásárhelyi Rádióban... Forrás: Marosvasarhelyiradio.ro: [teljes cikk >](#)

## **Huszonnyolc hattyúk – Napló a Villa Esterházyból**

Körülbelül egy hónapja – július 18-án írom ezt a leadet – levelet kaptam Szabó T. Annától: eltöltenék-e egy hónapot a Villa Esterházyban? Akkoriban nehéz időszakon mentem keresztül, de azt hiszem, ez a felkérés mindenképpen feldobott volna. Hogyne töltenék?!, válaszoltam boldogan. Így indult. [...] Nem hasonlítom össze a pennámat a Sinistra körzet szerzőjével, azt sem tudom, hogy nézek ki, noha egyszer valaki villanszerelőnek nézett, de az biztos, hogy nem írok naplót, csak ha kéri. [...] Demény Péter, az MTA külső köztestületi tagjának cikke... Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

## **Beszélgetés: A csontvázak nagyon sok mindent elárulhatnak**

Székelyudvarhely egyik rusztikus külvárosi része nyaranta amerikai beszédől hangos, immár 14 éve. Olyan sírokat keresnek a térségben, amelyek 400 évnél idősebb csontokat rejtenek. Hihetetlen információkat, összefüggéseket nyernek ki – a székely ősök csontjaiból. Erről beszélgettünk Katie Zejdlik-kel, az Ohio-i Egyetem antropológia karának klinikai docensével. [...] Stephen Batiuk, az ArchaeoTek Canada LLC igazgatója nagyon szorosan együttműködik Nyárádi Zsolttal, a Haáz Rezső Múzeum régészével, aki a régészeti engedélyeket beszerzi. Technológiai szempontból hagyományos módszereket alkalmazunk az ásatás és a dokumentáció során, semmi digitálisat, a fényképezést leszámítva. Az elemzések tekintetében a múzeum engedélyezi számunkra, hogy csontmintákat vigyünk az Egyesült Államokba, például étrendi izotópvizsgálatokhoz és radiokarbonos vizsgálatokhoz... Forrás: Noileg.ro: [teljes cikk >](#)

## **Helyzetkép: Négy-öt egyetemista jut egy bentlakási helyre Kolozsváron**

A nagy egyetemi központokban, Kolozsváron, Bukarestben, Jászvásáron és Temesváron összesen több mint 361 ezer egyetemista tanul, miközben az állami és magánbentlakásokban alig nyolcvanezer férőhely áll rendelkezésükre. A négy nagy egyetemi központban tanul a romániai hallgatók 62 százaléka – derül ki a Cushman & Wakefield Echinox ingatlan-tanácsadó vállalat összesítéséből. [...] A négy egyetemi központ adatai alapján tehát nemcsak a férőhelyek száma jelent problémát, hanem az is, hogy az olcsóbb, állami bentlakások továbbra is messze nem képesek kielégíteni az igényeket... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

## **Fókuszban a nyomtatott sajtó jövője**

A hétfvén Sepsiszentgyörgyön a Székelyföldi Magyar Újságírók Egyesülete nemzetközi konferenciát rendezett A nyomtatott sajtó jövője témakörben. [...] Szekeres Attila István, az MTA külső köztestületi tagjának moderálásával a résztvevők beszámoltak a magyar médiák és kistérségük gondjairól. A helyi Háromszéktől Ferencz Csaba, Nagy D. István, Farcádi Botond és Farkas Réka töltötte ki az előadássorozatot első felét, majd a folytatásban a szlovéniai Muravidékről Végi József, a szlovákiai Felvidékről Molnár Judit, a szerbiai Vajdaságból Tóth Livia, a Szabadságtól Póka János András, végezetül pedig a Hargita Népétől Sarány István mondta el gondolatait... Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

## **Onkológiai érintettek alkotásaiból nyílik kiállítás Csíkszeredában**

Az onkológiai érintettség személyes tapasztalatait, a megküzdés útjait és a lelki megújulás lehetőségeit mutatja be az EOZIN című kiállítás, amely pénteken 17 órakor nyílik meg a csíkszeredai Hargita Megyei Kulturális Központban. A művek egy nyolc alkalomból álló közös alkotófolyamat során születtek, amelyet Forró-Erős Gyöngyi klinikai pszichológus, pszichoterapeuta és mentálhigiénés szakember, valamint Krizbai Györgyi képzőművész vezetett... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

## **Politikum: Az RMDSZ Erdély Hazavár programja**

Az RMDSZ azt szeretné, hogy „divatos és vagány” legyen visszaköltözni Erdélybe, és arról beszélt, hogy szükség van a külföldön dolgozó erdélyi magyarok tapasztalatára és tudására. [...] A decemberi bejelentés után az RMDSZ ehhez a nagyobb ígéretű hanghoz

igazította a kampányt. Karácsonyi kisfilmmel vezették fel a programot, majd hazaköltöző családokról készült beszélgetésekkel folytatták, amelyekben a visszatérés mindig egy rendezett és személyes történetként jelent meg. [...] A program „eredményességét” a 14 hazaköltözött család mutatja a legkonkrétabban, [...] Az arányok azért beszédesebbek, mert az RMDSZ a programot egy sokkal nagyobb demográfiai veszteségre adott válaszként mutatta be... Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

### **Tiltakoznak a diákok az egyenruha ellen**

Hétfőn a fekete ruha viselése sok romániai iskolában nem gyászt, hanem tiltakozást jelentett. Az Országos Diáktanács arra kérte a tanulókat, hogy így fejezzék ki ellenkezésüket a kötelező iskolai egyenruháról szóló törvénytervezettel szemben [...] Hétfőn, szeptember 28-án, közös tiltakozó akciót szervez a Romániai Magyar Középiskolások Szövetsége, a MAKOSZ, és a Román Országos Diáktanács, a CNE. Felhívásukban kiemelik, hogy az oktatást nem a varrodában kell megjavítani... Forrás: Biharinaplo.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#) [teljes cikk 3 >](#)

### **Vélemények: Mit old meg az egyenruha?**

Egyforma ingek, egyforma színek, egyforma emblémák: a folyosó rendezettebbnek tűnik. A valódi iskolai rend viszont sokkal kevésbé fotogén? [...] Azt mondják például, hogy az egyenruha eltünteti a társadalmi különbségeket. Csakhogy a szegénység nem a pólóban van. Látszik a cipőn, a telefonon, a hátizsákon, a zsebpénzen, a különórán, a nyaraláson, azon, hogy kinek milyen lehetőségei vannak iskola után. Az egyenruha ebből legfeljebb egyetlen jelzést tüntet el. Nem az egyenlőtlenséget csökkenti, hanem annak egyik látható jelét... Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

## **UKRAJNA/KÁRPÁTALJA**

### **Tizenegy kárpátaljai intézményben vizsgálták a kisebbségi oktatást**

Három vegyes szakértői csoport 11 oktatási intézményt tekintett át Kárpátalján. Dmitro Lubinec ukrán emberi jogi biztos közlése szerint a látogatások célja annak megfigyelése volt, miként érvényesülnek a magyar nemzetiségi diákok jogai, és hogyan sajátítják el az államnyelvet. A küldöttségek megtekintették a munkácsi 3. számú szakosított iskolát és a beregszászi Kossuth Lajos Líceumot is... Forrás: Karpathir.com: [teljes cikk >](#)

### **Nemzetközi konferencia a tudományos párbeszéd jegyében**

Szeptember 16–20. között nemzetközi konferenciát rendeztek a II. Rákóczi Ferenc Kárpátalja Magyar Egyetemen. Az eseményen részt vettek Felvidékről a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetének munkatársai. A megnyitón felszólalt Csernicskó István, a Rákóczi Egyetem rektora, az MTA külső tagja valamint Bauko János, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetének vezetője, az MTA külső köztestületének tagja is. [...] A találkozóznak, ennek a programnak az apropóját az is adja, hogy tavaly ünnepeltük a Magyar Tudományos Akadémia fennállásának 200. évfordulóját, és tulajdonképpen még mindig tart az MTA 200 program... Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

### **Ismét nyelvtanfolyamok indultak a Rákóczi Egyetemen**

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem Felnőttképzési Központja minden évben meghirdeti nyelvtanfolyamait. [...] Idén szeptember 26-án ismét kezdetét vették az angol, német, magyar és ukrán nyelvtanfolyamok. A képzések február 28-ig tartanak. A nyitóalkalmon a résztvevőket Váradi Natália, a Felnőttképzési Központ igazgatója, az MTA külső köztestületének tagja köszöntötte. Az idei képzésekre összesen 178-an jelentkeztek, a legtöbben – 80-an – a magyar mint idegen nyelv elsajátítását választották... Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

### **Történelemtanárok szemináriuma Beregszászban**

A „Mohács 500 – Egy csata, több nézőpont: Történelmi gondolkodás fejlesztése Peer Instruction módszerrel” című tudományos-gyakorlati szemináriummal vette kezdetét a Kárpátaljai Pedagógus-továbbképző Intézet Beregszászi Tagozata által szervezett rendezvény. [...] A résztvevőket Kóré Dóra, a Kárpátaljai Magyar Líceum igazgatója, valamint Gabóda Béla, a Kárpátaljai Pedagógus-továbbképző Intézet Beregszászi Tagozatának vezetője köszöntötte. [...] Kész Barnabás, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem Történelem és Társadalomtudományi Tanszékének docense, az MTA külső köztestületének tagja Mohács 500 – Adalékok a csata képi és tárgyi rekonstrukciójához címmel tartott előadást... Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

### **Ungvári Lajos szobrászművész emléktábláját avatták fel Perecsenyben**

Ungvári Lajos Kossuth-díjas szobrászművész életműve előtt tisztelegtek szeptember 27-én Perecsenyben. A város szülöttjének domborműves emléktábláját a helyi helytörténeti múzeum falán avatták fel, emellett a művész több alkotása is a múzeum gyűjteményébe került... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

## Múltidéző: Régi falak, régi emlékek – a Kendék története

Nagygejőcön élt egykori földbirtokos Kende család jelenlétének nyomait még ma is őrzik a régi kúria megkopott falai és a valaha gondozott park öreg fái. [...] A témáról bővebben ír az MTA külső köztestületének tagja, Ferkó Okszána: Nagygejőc. Egy ungvideki község története a kezdetektől a szovjet megszállásig című könyvében. [...] A helyiek emlékeiben több történet is fennmaradt a családról... Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

## SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

### Pósa Zoltán hitről és emberi sorsokról is vallott felvidéki könyvbemutatóján

Pósa Zoltán József Attila-díjas író, költő, újságíró és irodalomtörténész író-olvasó találkozó vendége volt Rimaszombatban. A Matej Hrebenda Könyvtárban tartott esten Bodor Szilvia beszélgetett a szerzővel, aki ezúttal legújabb önéletrajzi regényét, az Önreflexiók II. (1973–1976) – Barna Mártáról és az igaz szerelemről című kötetet is magával hozta. [...] A rimaszombati beszélgetés egyik fontos kérdése éppen az volt, minek tartja magát inkább: költőnek vagy írónak. Pósa Zoltán erre szellemesen és önironikusan válaszolt: „Egy olyan költőnek, aki főleg prózában nyilatkozik”... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

### Forradalmi turnéra indul az Ifjú Szivek

Közép-európai turnéra indul az Ifjú Szivek Táncszínház az 1956-os forradalom 70. évfordulóján. [...] Az előadássorozat középpontjában az 1956-os magyar forradalom közép-európai öröksége áll. Az alkotók rámutatnak: a forradalom hatása túlmutatott Magyarországot határain, a szabadság eszméje egész Közép-Európát bejárta... Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

### Különleges kiállítással emlékezik a palóc kultúrára a Gömör–Kishonti Múzeum

Az idegenforgalmi világnap alkalmából különleges tárlattal várta látogatóit a rimaszombati Gömör–Kishonti Múzeum szeptember 25-én. A salgótarjáni Dornyay Béla Múzeummal együttműködésben megnyílt a „Palócok. Pápai Károly fotói a budapesti Néprajzi Múzeum gyűjteményéből” című kiállítás, amely több mint százharminc év távlatából hozza közel a palóc vidék egykori lakóinak arcát, viseletét és mindennapjait. [...] A tárlat egyszerre történeti dokumentáció, néprajzi forrás és különleges fotográfiai örökség... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

### Rákóczi nyomában az Ung-vidéken is

Szeptember 22-én, az Ung-vidéki Csicsér településen a Nagykapos és Vidéke Társulás szervezésében megnyitották a Rákóczi- és kuruc emlékek nyomában Európában című kiállítást, bemutatva a fejedelem és társai tiszteletére létrehozott emlékjeleket Európa és a világ más országaiban. [...] A tárlatot Messik Miklós, a Magyar Emlékekért a Világban Közhasznú Egyesület elnöke mutatta be részletesen vetítéssel egybekötött előadásában... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

## SZERBIA/VAJDASÁG

### Harmincéves fennállását ünnepli a Dr. Rehák László Kollégium

Harmincéves fennállását ünnepli idén a szabadkai Dr. Rehák László Kollégium. Az intézmény 1996-ban nyitotta meg kapuit, elsősorban a Vajdaság különböző településeiről érkező magyar egyetemisták számára. A jubileum alkalmából egykori és jelenlegi kollégisták, valamint nevelők találkoztak a Szekeres László Alapítvány szabadkai székházában. [...] A Dr. Rehák László Kollégium kapuinak megnyitása óta közel 140 vajdasági magyar egyetemistának biztosított otthont... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

### A vajdasági magyar irodalom nagyjai előtt tisztelegtek Kishegyesen

Már több mint fél évszázados hagyományra tekint vissza Kishegyesen a Csépe Irodalmi Emléknapiak, amelyet az utóbbi években Hegyesi LITERATúra néven rendeznek meg. [...] Csordás Katalin, a Kishegyesi Könyvtár igazgatója elmondta „4 évfordulós szerzőnek a műveiből készültek a gyerekek. Gion Nándor, Bogdán József, Papp József és Szűcs Imre. Délután folytatódott maga az emléknapi délutáni része. Gion Nándor Szenttamási íróról emlékeztünk meg. Volt egy könyvkiállítás a műveiből, levetítettük a Gionfalva nevet viselő, róla szóló dokumentumfilmet... Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

### Helyzetkép: Elfeledett vizeink – a Kígyós és a Mosztonga

Ha az ember bebarangolja a mai Bácska délibábos, poros rótságait, és megáll ott, ahol a szántóföldek és a sárguló nádasok találkoznak, aligha sejti, hogy a mára már eltűnőfélben lévő piciny vízfolyások és csendes csatornák helyén egykoron buja, hallal, vaddal, étellel teli vízi világ pulzált. [...] A Kígyós ér és a Mosztonga is e táj fontos verőerei voltak, melyek századokon át meghatározták Nyugat-Bácska arculatát... Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

### **Októberben jelenik meg Nádas Péter posztumusz verseskötete**

Középre zárva címmel jelenik meg Nádas Péter posztumusz verseskötete október 10-én az Okapi Press gondozásában. [...] Esszéisztikus és személyes, sokszor a legjobb értelemben véve csapongó, nyelvileg is borzasztóan izgalmas szövegek, amik mögött egy párját ritkító szellem dolgozik – jellemezte a kötetet Simon Márton az Okapi Press alapítója... Forrás: Vajma.info: [teljes cikk](#)  
>

### **Hózsá Éva a Szenteleky-, Ladányi István pedig a Bazsalikom-díj kitüntetettje**

A Szenteleky Kornél Irodalmi Díj és a Bazsalikom Műfordítói Díj bírálóbizottsága (Andrić Edit, Döme Szabolcs és Sági Varga Kinga) a szeptember 21-én megtartott online értekezletén egyhangúlag meghozta döntését. [...] A bírálóbizottság a 2026. évi Szenteleky Kornél Irodalmi Díjat Hózsá Évának, az MTA külső köztestületi tagjának ítéli oda oktatói munkájáért és közösségi szerepvállalásáért. Kötetei által, egyetemi és középiskolai tanárként – tudományos igényességgel és korszerű módszertani szemlélettel – nemzedékek irodalmi műveltségét formálta... Forrás: Magyarso.rs: [teljes cikk](#) >